

Тема: Чи буває лексичний маскарад?

Ідея: Чи можна за гривнЮ купити гривнУ або Нова кампанія старої кОмпанії?

Автори: Подлєсна Ірина Сергіївна, вчитель української мови та літератури Новоспаської ЗОШ І-ІІІ ступенів Приазовської РДА Запорізької області

Вельчева Валентина Олексіївна, вчитель української мови та літератури Богданівського НВК Приазовської РДА Запорізької області

Рицька Ірина Володимирівна, вчитель української мови та літератури Старобогданівської філії І-ІІ ступенів КЗ ЗСО “Успіх” І-ІІІ ст.

Ветреннікова Олена Володимирівна, вчитель української мови та літератури ОНЗ Приазовська середня школа І-ІІІ ступенів “Азимут”

І. Проблемні ситуації дослідницького характеру, спрямовані на дослідження й обґрунтування лексикологічної одиниці (явища), можливості використання її в мовленні.

У однієї жіночки, на ім'я Лексикологія, народилися два сини. Хлопчики були дуже схожими один на одного. І все було б у них добре, якби не одне АЛЕ... Мешканці країни Мовограй, які зверталися до них, не могли їх розрізнити, тому одразу потрапляли у халепу: одні опинялися на весні на Десні, іншим доводилося пройти і Крим, і Рим, треті починали одразу малювати в уяві... Одним словом, усі не мали уявлення, що з цим робити.

Шановні юні філологи, допоможіть хлопчикам розібратися, чому саме з ними відбуваються такі історії, а мешканців країни Мовограй спробуйте переконати, що не така ця компанія вже й підступна.

А для початку Вам потрібно зазирнути в часи Давньої Русі, а ще побувати в Стародавньому Римі. Саме там ви знайдете сестер наших “винуватців”.

Із тією, що історію свою загубила на Русі, весь час трапляються різні метаморфози. Їй довелося не раз переродитися. Остання така подія відбулася у 2001 році. Вона була знайома із багатьма видатними особами: у рік вона познайомилася з Володимиром Великим, у два - з Ярославом Мудрим, у п'ять - з Богданом Хмельницьким, у 10 - з Мазепою, у 20 - з

І. Франком.

Інша ж, крім Русі, мешкала ще й в Стародавньому Римі, де була нагородою для військових. Як би це дивно не звучало, але вона дуже любила “вішатися на шию”. Обидві вони схожі на те, що є у коня, лева, тигра.

Отже, вам потрібно:

- 1. Назвати, хто ж ці сетри. (ГривнА, гривнЯ)*
- 2. Знайти в мережі їхнє зображення і зробити фотоколаж.*
- 3. Наскільки близькими є родинні зв'язки сестер із братами? Як пов'язані між собою відгадані слова? (Це слова пароніми)*
- 4. Знайти у тексті завдань усю “компанію” і створити з нею хмаринку слів.*

Якщо не здогадилися, то скористайтесь підказкою (складіть пазл)

II Проблемні ситуації пошукового характеру, що спонукають учнів до встановлення певних причинно-наслідкових зв'язків мовних явищ, фактів.

Завдання 1.

Відповідь 1.

Завдання 2.

Відповідь 2.

III. Проблемні ситуації з елементами дослідження, що передбачають тлумачення виразу, виконання творчого завдання на основі правильно розв'язаної проблеми.

Завдання 1.

Відповідь 1.

Завдання 2.

Відповідь 2.

IV. Проблемні ситуації навчально-пізнавального характеру, що передбачають нові практичні умови застосування вже набутих знань із фразеології, а також спонукають до узагальнення певних мовних фактів.

Завдання 1.

Відповідь 1.

Завдання 2.

Типи проблемних ситуацій:

- 1) проблемні ситуації дослідницького характеру, спрямовані на дослідження й обґрунтування певної фразеологічної одиниці (явища), можливості використання її в мовленні.

Завдання 1.

Відповідь 1.

Наприклад: (таємниця 3. (II) <http://movaqvest.wixsite.com/2016/blank-7>).
«Сталася ця подія не за царя Гороха, а тридцять років тому, коли побачив світ мультфільм, який на просторі YouTube живе з 2012 року. Наскрізно пройшла тема «сліпої» материнської любові до «блудного сина», який повертається додому, пізнавши суть свого єства. Однак Вам треба добряче упріти, щоб допомогти йому пізнати самого себе. Без магії тут не обійтися: необхідно вибрати число, яке «дає само себе». Зауважимо, що герой наш воду на млин не лив, однак, лив піт у ньому, щоб потім стрибнути в піч...

Завдання. 1. Укажіть назву мультфільму, рік випуску, ім'я «блудного сина», посилання на мультфільм.

2. Чому наш герой не лив воду на чийсь млин, а лив піт у ньому? Дайте тлумачення фразеологізмів «лити воду на млин» і «лити піт» із посиланнями на відповідну словникову статтю.

3. Чи пізнав себе наш герой, стрибаючи в піч? Укажіть вартість його пізнання, розгадавши ребус.

2) проблемні ситуації пошукового характеру, що спонукають учнів до встановлення певних причиново-наслідкових зв'язків мовних явищ, фактів.

Наприклад: (таємниця 3. (I) <http://movaqvest.wixsite.com/2016/blank-7>).

«Автор цієї історії переріс її вихід у світ на 20 років, а вона (історія) живе до цих пір у різних форматах. Герой твору, який носить коричневу (а, може, й сіру) шапку, - всюдисущий. Роковим для нього стало число, яке, на думку Аристотеля, є «числом Універсуму, бо воно має початок, середину і кінець ...».

У пошуках бажаного скарбу, йому довелося зустрітися з тим, «хто н хотів його розуму вчити, бо мав кого до ума довести», «хто відмовив йому, хоча свого клопоту не мав, але й чужих не хотів навчати»; через пораду «Божі птиці» потрапив до рака на гостину; відмовила йому допомогти й та, що сама часто себе ловила; лиха година віднесла до тієї, від кого «отерп зо страху і полетів світ за очі»; не допомогла йому й та, що не схожа на «загальну масу» однак йому вдалося поспілкуватися з тим, хто зумів напитися з глибокого глечика, хоча дзьоб у нього невеликий, але його порада сприяла тому, що наш герой знайшов кінці. І хоч тернистий шлях пройшов наш герой, однак, дочекався того, кого шукав.

Завдання. 1. Укажіть автора історії, з яким ми зустрічалися у 2016 році. Якого числа та з якої нагоди відбулася ця зустріч? 2. Що це за герой, який носить коричневу (а, може, й сіру) шапку? Назвіть число, яке стало для нього роковим. 3. Складіть ланцюжок тих, у кого шукав поради наш герой. 4. Кого чого дочекався наш шукач скарбу? 5. Укажіть ідіоматичний вираз, до склад якого входить слово-відповідь на попереднє запитання”.

3) проблемні ситуації з елементами дослідження, що передбачають тлумачення виразу, виконання творчого завдання на основі правильно розв'язаної проблеми. Наприклад: («Заключний акорд». «Запрошуємо завітати в мережу Інтернет, щоб знайти зображення тварини, яка дісталася жителям міста у вигляді підступного подарунку, однак, саме завдяки їй, всі, хто пив воду із джерела, яке утворилося внаслідок певної її дії, отримували дар.

Завдання. 1. Знайдіть зображення тварини, про яку йдеться вище. Надішліть його. 2. Знайдіть ідіоматичний вираз, пов'язаний із цією твариною. Розтлумачте, зробивши певне посилання на статтю. 3. Напийтеся з джерела, яке забило внаслідок дії згаданої вище істоти, залишіть на спомин Ваші враження від участі у квесті, від мандрів, від розгадування таємниць... Обов'язково введіть фразеологізми (не більше 5...). Оформіть власні творіння у вигляді текстового документу... Текстовий документ із назвою «Заключний акорд»,

«назва команди» приєднати до листа). Зауважимо, що учасникам веб-квесту найважче видалося вирішити третє питання (причина – неправильне тлумачення виразу «напитися з джерела»), яке передбачало створити релакс у віршованій формі.

4) проблемні ситуації навчально-пізнавального характеру, що передбачають нові практичні умови застосування вже набутих знань із фразеології, а також спонукають до узагальнення певних мовних фактів. Наприклад: (таємниця 3. (III) <http://movaqvest.wixsite.com/2016/blank-7>). «6 травня 1840 році в Англії вперше ввійшла в обіг поштова марка. Наразі ми маємо цілу науку про поштові марки – філателію. Марки присвячують діячам культури, письменникам тощо. Пропонуємо вам скласти невеличкий пазл та дізнатися, кому присвячена наша марка <http://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=0ecaf8b5d80b> **Завдання.** 1. Складіть пазл та дізнайтеся, яка народна казка зашифрована. 2. Знайдіть казку на YouTube. Зробіть посилання на мультфільм. 3. Виокреміть ідіоматичні вирази, які Ви почули в мультфільмі? За допомогою сервісу Tagul – Word Cloud Art складіть хмару слів. 4. Укажіть плоди, які Вам вдалося зібрати, розгадуючи Таємницю 3 (не менше трьох). Доберіть до кожного синонім-фразеологізм)».